

Representantforslag 163 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Ketil Solvik-Olsen, Erna Solberg, Dagfinn Høybråten, Trygve Slagsvold Vedum, Bård Vegar Solhjell og Trine Skei Grande

Dokument 8:163 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Ketil Solvik-Olsen, Erna Solberg, Dagfinn Høybråten, Trygve Slagsvold Vedum, Bård Vegar Solhjell og Trine Skei Grande om endringer i forvaltningen av rovvilt

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingsgruppene til Arbeiderpartiet, Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre har den 16. juni 2011 inngått følgende avtale om forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber regjeringen gjennomføre følgende tiltak i forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn:

Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

All forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Videre skal det legges vekt på regional forvaltning, respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet.

Norge har etter Bern-konvensjonen en forpliktelse til å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Flere av våre store rovdyr er en del av større skandinaviske stammer, forlikspartene ser det som naturlig å samarbeide med våre naboland om forvaltning av relevante rovdyr, noe som også er i tråd med Bernkonvensjonens formuleringer om internasjonalt samarbeid. Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konflikten mellom dem blir større enn nødvendig.

Det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes.

Rovdyrforvaltningen må baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konflikten og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen.

1. Bestandsovervåking og registrering

1.1 Konflikter rundt innrapportering og registrering av rovvilt samt skader forvoldt av rovvilt må reduseres. Dette krever at den lokale kompetansen i arbeidet med bestandsovervåking og registrering styrkes. Alle observasjoner som lar seg kontrollere og som er overvåkningsmessig interessante, følges opp raskt. I den grad det er hensiktsmessig skal rovviltforvaltningen benytte seg av ny kommunikasjons teknologi i kontakten med publikum i bestandsovervåkings- og registreringsarbeidet.

1.2 Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal ha ansvaret for å foreta den lø-

pende vurderingen av best mulig overvåkingsmetodikk. Rovdata er sekretariat for Fagrådet.

- 1.3 Kursing av lokale rovviltkontakter skal prioriteres, og det skal vektlegges at representanter fra rein- og sauenevingen er sterkt representert blant de lokale rovviltkontaktene.
- 1.4 Forvaltningskompetansen hos rovviltnemndene skal styrkes og kapasiteten i sekretariatet for rovviltnemndene bør økes.
- 1.5 Kommunene i rovviltområdene oppfordres til å ha kompetanse i rovdyrspørsmål. Staten skal bidra til opplæring for å sikre dette.
- 1.6 Videre skal beitenæring og lokalbefolkning for øvrig involveres mer aktivt i bestandsregistreringene av rovvilt, og det skal i større grad tilrettelegges for slike muligheter gjennom blant annet innsamling av DNA-materiale.
- 1.7 Rovdata og Statens naturoppsyn (SNO) skal styrkes. Rovdata skal ha det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå, samt rapportering av avstand mellom bestandsmål og faktisk måloppnåelse.
- 1.8 Kongeørn må inngå i overvåkingsprogrammet på lik linje med de øvrige rovviltartene, og kartlegging av kongeørnbestanden må ferdigstilles så raskt som mulig. Det er viktig å redusere usikkerheten knyttet til antall hekkende par av kongeørn og skadeomfanget forvoldt av kongeørn på husdyr og tamrein.

2. Konfliktdependende og forebyggende tiltak

- 2.1.1 De regionale rovviltnemndene har ansvaret for rovviltforvaltningen innenfor sin region. Nemndene har myndighet til selv å fastsette forvaltningsplan, til å fordele midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak. Nemndene har myndighet til å fastsette kvoter for lisensfelling, kvotejakt og kvoter for betinget skadefelling for bestander der regionalt bestandsmål er nådd. Også i tilfeller der bestandsmål ikke er nådd, skal rovviltnemndenes syn tillegges betydelig vekt i Miljøverndepartementets beslutning i saken.
- 2.1.2 Stortingsflertallet i 2004 la til grunn at de regionale rovviltnemndene skulle fatte de årlige vedtak for kvotejakt, lisensfelling og skadefelling for å nå de nasjonale målsettinger som ble satt for de ulike arter. Måltall som også la til grunn en balansert forvaltning der hensynet til beiteinteressene ble hensyntatt innenfor rammen av de internasjonale forpliktelser Norge har. Prinsippet om at klage på de vedtak som de regionale rovviltnemn-

der fattet skulle avgjøres av et overordnet politisk organ, dvs. Miljøverndepartementet, var en viktig forutsetning for å realisere en mer konfliktdependende forvaltning av artene.

- 2.1.3 Forlikspartnerne konstaterer at vi nå har nådd bestandsmålene for ulv, jerv og gaupe, og at forvaltningen av disse artene i tråd med stortingsflertallets innstilling i 2004 ligger hos de regionale rovviltnemndene. Forlikspartnerne er enige om regional forvaltning, og at vedtak i første instans skal fattes av de regionale rovviltnemndene.

Forlikspartnerne er enige om at bestandsmålet på ynglende bjørn er 13. Der bestandsmålet ikke er nådd skal oppbyggingstakten ta hensyn til nødvendig tid til tilpasninger for beitebrukerne og lokalsamfunnene generelt. Rovviltnemndene skal ha myndighet når de regionale bestandsmålene er nådd. Men selv om ikke de nasjonale bestandsmål er nådd, overføres forvaltningen av bjørn til de regionale rovviltnemndene, når 10 ynglinger er nådd, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet.

Det påhviler Miljøverndepartementet et særskilt ansvar å følge opp at vedtak gjort av rovviltnemndene er innenfor våre internasjonale forpliktelser. Miljøverndepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålene ikke er nådd. Klagevedtak på beslutninger fattet av de regionale rovviltnemndene skal ligge i Miljøverndepartementet.

- 2.1.4 Det skal være en rask behandling av skadefellingssøknader i beitesesongen. For søknader og klager knyttet til lisensfelling, kvotejakt og skadefelling utenfor beitesesongen skal forvaltningen så langt det er mulig gjennomføre en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.
- 2.1.5 Forlikspartnerne ber regjeringen pålegge miljøforvaltningen å utarbeide konkrete tidsfrister for besvarelse på henvendelser og klager knyttet til skadefelling, og regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med dette.

2.1.6 Forvaltning av gaupe og jerv

- 2.1.7 Bestandsmålene for jerv og gaupe er etter rovviltforliket i 2004 på henholdsvis 39 og 65 årlige ynglinger. Antallet ynglinger av jerv og gaupe har de siste årene ligget betydelig over bestandsmålet. Rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig, og forvaltningen iverksetter de tiltak som er nødvendig i tråd med teksten nedenfor.

- 2.1.8 Rovviltnemndenes myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.
- 2.1.9 Forlikspartnerne er enige om at den regionale forvaltningen og de regionale bestandsmålene av rovvilt skal evalueres innen fem år.
- 2.2 *Uttak av rovvilt*
- 2.2.1 Det legges til grunn at kommunene etablerer godt skolerte, lokale fellingslag der det er aktuelt, og opplæringen av disse skal styrkes. Det skal etableres kurstilbud og prioriteres midler til jevnlig kursing av kommunale/interkommunale skadefellingslag med mål om å øke effektiviteten ved skadefelling av rovvilt ved akutte skadesituasjoner.
- 2.2.2 Det skal arbeides aktivt med kompetansehevede tiltak for lisensfelling, og etableres et bedre kurstilbud med sikte på å effektivisere lisensfellingen. Slike tiltak bør gjennomføres i nært samarbeid med frivillige organisasjoner.
- 2.2.3 Det offentlige økonomiske ansvar for skadefelling skal forsterkes og klargjøres. Deltakere i kommunale fellingslag skal som i dag få økonomisk kompensasjon fra første dag.
- 2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingsskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnemndene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.
- 2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingsskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltnemndene. Rovviltnemndene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.
- 2.2.6 Det skal iverksettes tiltak herunder felling, overfor dyr med unormal/sosialisert atferd, for å forhindre skade eller for å ivareta helse- og sikkerhetshensyn.
- 2.2.7 Det legges til grunn at rovdyrforvaltningen utøves på en slik måte at det ikke er behov for beitenekt etter dyrevelferdsloven i prioriterte beiteområder. Ved vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt skal dyreeier ha rett til full økonomisk kompensasjon etter nærmere regler. Kompensasjonen skal gis fra dag én.
- 2.2.8 Det skal iverksettes nødvendige tiltak både innenfor rovdyrforvaltningen og reindriften med sikte på å sikre situasjonen for sørsamisk tamreindrift.

Gaupe

- 2.2.9 Kvotejakt er et effektivt virkemiddel for regulering av gaupebestanden, og dette bør være hovedvirkemiddelet også i tiden fremover.

Jerv

- 2.2.10 Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.
- 2.2.11 Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.

Bjørn

- 2.2.12 Når det gjelder bjørn, konstateres det at lisensfelling i flere av forvaltningsregionene ikke fungerer tilfredsstillende per i dag. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av bjørn.
- 2.2.13 Det skal arbeides aktivt med kompetansehevede tiltak for lisensfelling av bjørn, og etableres et godt kurstilbud med sikte på å effektivisere lisensfellingen. Kursing av jegere som deltar på lisensfelling av bjørn vurderes også som svært viktig for å redusere faren for at det oppstår farlige situasjoner mellom bjørn og jeger.
- 2.2.14 Det legges til grunn at virkeliggjøring av bestandsnivå for bjørn ikke vil kreve areal ut over omfanget av dagens yngleområder. En økt tetthet av bjørn vil forsterke behovet for omstilling i landbruket i disse områdene. Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å gjennomføre dette. Nivået på bevilgningene bestemmes i det enkelte års budsjett.
- 2.2.15 Lisensfellingsperioden for bjørn utvides på en slik måte at fellingsperiodens start endres til 21. august og på den måten samordnes med jaktstart for bjørn i Sverige. Dette vil gi en periode før elgjakta hvor bjørn kan jaktes mer spesielt. Det vil også gjøre at lisensfelling av bjørn kan kombineres med reinsjakt i de områder hvor dette er aktuelt.
- 2.2.16 Norge ligger i dag i randsonen for den skandinaviske bjørnestammen, følgelig har vi en skjev kjønnsfordeling i den norske bjørnestammen med vesentlig flere hannbjørner enn binner. Vandrende hannbjørn er ansvarlig for en stor andel av bjørnens skade på bei-

- tedyr. Det er viktig å øke forutsigbarheten for beitenæringen.
- 2.2.17 For å øke forutsigbarheten i beitenæringen skal det, utenfor prioriterte yngleområder for bjørn, gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.
- 2.2.18 Ekstraordinære uttak etter endt lisensfellingsperiode for bjørn skal kunne tillates i enkelttilfeller hvor det er sannsynliggjort et konkret skadepotensial på husdyr eller tamrein.
- 2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.
- 2.2.20 Snøscooter kan brukes ved skadefelling. Skadefelling bør ikke unødig hindres av geografisk jaktområde og av at tidsrammen ikke gjøres for snever.
- 2.2.21 Ved beslutning om uttak av et dyr skal det vurderes om det er mulig med flytting dersom individet er særlig verdifullt.
- 2.3 *Erstatningsordninger*
- 2.3.1 Det vises til de nedsatte utvalg som gjennomgår erstatningsordningene for tap av husdyr og tamrein. Etter at utvalgene har lagt fram sine innstillinger, vil regjeringen følge disse opp overfor Stortinget på egnet måte. Regjeringspartiene vil drøfte endringer og søke enighet med forlikspartene om en ny og mer konfliktdempende erstatningsordning, før forslag legges fram for Stortinget.
- 2.4 *Nødverge*
- 2.4.1 Nødvergebestemmelsene endres, slik at rovdyr kan avlives for å beskytte hund ved direkte angrep av rovdyr. Forlikspartnerne skal tas med på råd før lovforslaget fremmes for Stortinget.
- 2.5 *Informasjon*
- 2.5.1 Det er viktig at informasjonen om rovdyrers atferd og hvordan man skal forholde seg til dem blir tilrettelagt og presentert på en god måte til målgruppene (barn, voksne, interessegrupper etc.).
- 2.5.2 Erfaringer fra inn- og utland om tiltak for å gjøre rovdyr mindre nærgående og forebygge frykt gjennomgås.
- 2.5.3 Rovviltforvaltningen skal ta folks frykt for rovdyr på alvor. Det er nødvendig med mer kunnskap om møtet mellom folk og de store rovdyrene, og kunnskap om frykt- og konfliktdempende tiltak.
3. **Bjørn**
- 3.1 Bestandsmålet for bjørn settes til 13 årlige ynglinger. Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørn slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttak av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antall binner settes til 6,5 pr. yngling.
4. **Ulv**
- 4.1 Det skal samarbeides med Sverige om bestandsregistrering og fordeling av grenseulv. Ulverevirer i grenseområdet skal regnes inn i det norske måltallet. Utgangspunktet for forhandlingene med svenske myndigheter er at grenseulv skal regnes med en faktor på 0,5. Måloppnåelsen (antallet ynglinger) skal ses over flere år i sammenheng. På denne bakgrunn skal det foretas en ny vurdering av bestandsmålet for ulv.
- 4.2 Vi ønsker en avtale med Sverige, og inntil det er oppnådd, ligger dagens bestandsmål fast. Forhandlingene med Sverige skal starte umiddelbart etter at Sverige er ferdig med sin utredning. Forlikspartnerne er enige om at det skal tas stilling til endelig bestandsmål for ulv når en avtale med Sverige er på plass, senest innen 2013. Stortinget skal holdes orientert om forhandlingene. Det søkes å få dette på plass senest innen 2013.
- 4.3 Dersom avtale med Sverige ikke oppnås, skal partene drøfte bestandsmål for ulv på nytt.
- 4.4 Det settes ned et utvalg som skal evaluere ulvesonen.

16. juni 2011